

nizem je torej, v katerem so sedaj Bismareku sipali kadilo. Nihče ne more tajiti, da je bila Avstrija Bismareku samo na straži — za Nemčijo in vendar je on bog nemških nacionalcev, najbolj še teh, ki živé po naših mestih in trgih!

Cerkvene zadeve.

Jurij Matjašič, stolni prošt lavant. škofije.

(Konec.)

Knezoškof Slomšek so plemenito srce Matjašičevo hitro spoznali in so jih leta 1861 postavili za dekana v Jarenini in pa izvolili so jih za svojega svetovalca. Pa tudi knezoškof Stepišnik so Matjašiča po vrednosti cenili, in so jim izročili l. 1866. stolno farno Mariborsko v njihovo skrb. Kako radi so njih poštene Jareninčani imeli, to so pokazali posebno po njihovem odhodu v Maribor s tem, da so jim polje še enkrat na novi fari iz lastnega nagiba zastoj izorali, ker so imeli Matjašič le malo vozne živine. Pa tudi pri pogrebu smo jih videli, poštene Jareninčane; med vsemi se je odlikoval častiti stavec, katerega spomin ne bode zginil, dokler se bo iz visokih lin glasil mogočen zvon Jareninski, ki ga je plačal on sam z darežljivo roko svojo.

Tukaj v Mariboru je tudi pisatelj teh vrst kot stolni kaplan k Matjašičevi gostoljubni mizi prisedel. Ne bom Vas pozabil, častiti starešina Matjašič, kako dobri ste nam bili svojim duhovskim pomočnikom, in pa koliko potrpežljivosti ste z nami imeli. Enkrat sem bil pri večerji ves čemeran, ker me je hud nahod nadlegoval, in pa od dela sem bil silno utrujen. Zato sem se hitro po večerji v gorko posteljo skrtil. Ko sem se ravno zamislil, kako da si bom zdaj, ako je božja volja, sladko počival, pa je na vrata potrkalo. Rekel sem: »Naj pa bo v imenu božjem, spoved bo!« Ko pa vrata odprem, stali so pred menoj stolni župnik Matjašič; v levi roki so imeli svečo, v desni pa steklenico najboljše Jareninske starine, in rekli so mi: »To izpijte, pa bo vse dobro!« — Pokorščine od mladih nog vaju, nisem se nič ustavljal, in drugo jutro, ko se je solnce v mojo sobo prismejalo, smejal sem se že tudi jaz, pa tudi dobrotljivi Matjašič so se zadovoljno smehljali, ker so me tako naglo ozdravili. Leta 1881. so postali Matjašič stolni dekan, to je, dobili so škofovsko visoko mitro in zakrivljeno pastirsko palico; leta 1884. pa so dosegli za mil. knezoškofom največjo čast, postali so stolni prošt ali starešina vseh duhovnikov lavantinskih. — Bolni prav za prav Matjašič svoje žive dni niso bili in tudi zdaj ni bilo druge bolezní v njih, tlačila jih je pa visoka starost in v svojem 85. letu so dne 12. maja tekočega leta mirno v Gospodu zaspali.

„Oh naglo vse mine,
Ves trud bolečine,
Utrujen se vleže
Na oder trpin.“

Zvonovi zvonite,
Domu njih spremite!
Gre z dela in teže
Adamov zdaj sin“.

Ko sem poročal o častiti osemdesetletnici Matjašičevi, ki so jo dne 22. aprila 1887. v krogu svojih najboljših prijateljev obhajali, sem pisal: »Kdor Matjašičevo preblogo srce pozna, razume, zakaj da jih je božja previdnost klicala na tako važna mesta. O tem pa ne rečem ne besede več, ker nočem zaliti skromnosti ljubljenega gospoda«. Zdaj pa, po njihovi smrti, naj mi bo dovoljeno, da vsaj nekoliko o tem povem, česar mi niso prikriti zamogli. Ukanjeni ali goljufani so bili po raznih zvijačah za blizo 5000 gld., kakor so mi enkrat pa brez vse jeze, na drobno razložili. Sami so bili odkritosrčni in mož beseda, in skoraj si niso mogli drugih ljudij

drugačnjih misliti, kakor poštenih. Za stolno cerkev Mariborsko so dali Matjašič vlti na svoje stroške nov zvon; za to, da se je popravila križeva pot na goro Kalvarijo pri Mariboru, vložili so prav obilno svoto, ker je bilo treba za vsem blizo 1000 gld. steti; za gimnazijske dijaké so skrbeli do svoje smrti in smem reči, da so potrošili za nje vsako leto 100 gld.; na zadnje so še izročili kratko pred smrtjo skoraj vse svoje premoženje v podporo dijaškega semenišča, katero ravno zdaj prezidavajo in razširjajo. Bog, ki nikomur dolžen ne ostane, naj Vam plati, kar ste med nami dobrega storili, ki Vas diči na veke častito ime lavantinskih duhovnikov starešine in velikega dobrotnika naše šolske mladine!

Naš spretni pesnik, Božidar Flegerič, kedaj njih učencec, zložil jim je za grobni spominek to-le pesmico:

Majnik cvetoci, zakaj prinesel si novo nam žalost,
Saj je imamo tako zmerom Slovenci dovolj?
Žalosten svet je pri nas, kjer krijejo solnce oblaki,
Motno sedaj je nebo, kakor da toči solze.
Točimo tudi jih mi! Zakaj jih ne bi točili?

Grozno nam svojo oblast spet je pokazala smrt,
Ki jo kaže navadno nam ubogim Slovincem,
Pobirajoč nam možé v temni zapira jih grob:
Vzela sedaj nam tudi možá iz naše je srede.

Teško pogrešamo ga; vzoren je bil odličnjak:
Malone šestdeset let obdelujoč vinograd Gospodov,
Mnogo otel je ljudij, spravil na pravo jih pot.
Malone dvadeset let med tem bil učitelj mladini,
Skrben učitelj je bil, blag je na njega spomin.

Dolgo ostal bo spomin med hvaležnimi njemu učenci,
Ki jih velik je še broj delavnih rodu v korist.
Bil je duhovščini čast in dika je bil narodnjaštva,
Z roko podporno povsod vedno pomagal je rad.

Dolgega žitja mu tek odtel je vendar prebrzo;
Delaven človek nikdar živel predolgo še ni.
Dično njegovo ime! Ne bo ga pozabil Slovenec,
Dolgo njegov bo sijaj naši mladini v izgled,
In s tem izgledom spomin na njega naj rase in rase,
Dokler njegovih kostij ne razkadi se pepel.

Častit ostani spomin prebлагаega stolnega prošta,
vlč. g. Jurija Matjašiča! Dr. Jožef Pajek.

Mili darovi za družbo vednega česčenja:

iz župnij: Sv. Florijan na Boču 4 fl. 13 kr., Vuzenice 2 fl., Kozje 6 fl. 80 kr., Planina 5 fl. 20 kr., Pilstanj 25 fl., Sv. Peter pri Sv. Gorah 10 fl., Podčetrtek 5 fl., Sv. Tomaž pri Veliki nedelji 50 fl., Sv. Martin v Rožni dolini 14 fl., Polensčak 15 fl. 15 kr., Sv. Peter v Savinjski dolini 19 fl., Rogatec 11 fl., Fram 3 fl. 51 kr.

Gospodarske stvari.

Kanadska reneta.

Jabelko tega imena je veliko, in nekoliko plošnate oblike; močna rebra vlečejo se mu od muhe proti peclju. Trebuh je skoro vselej nekoliko pod sredino in to stori, da je jabelko proti peclju zelo široko, a proti muhi vspičeno. Muha mu je velika in odprta, nje listki so dolgi, pa ozki, zeleni in volnati; spice teh listkov so nekoliko nazaj zavite. Jama, v kateri se nahaja muha, je srednje široka, liki sklede. Rebra počenjajo navadno že v tej jami, ter se razprostirajo, kakor omenjeno že zgoraj, čez celo jabelko.

Peclj je navadno kratek in debel, rjav ter ne moli iz jame, v kateri se nahaja; ta jama je precej globoka, ob kraju široka in z rjo v podobi zvezde obdana. Koža jabelka je po tem, ali je več ali manj rijasto, ostrá, hrpava, mnogokrat mehka; z drevesa je zelena, pozneje pa svetlo zelena, v suhih letinah tudi zlato rmena; solnčna stran sadu je mnogokrat nekoliko rjavordečkasta, plamenkasta.

Značajne so rjavo-rijaste zvezdice, s katerimi je celo jabelko posipano; te zvezdice združijo se mnogokrat v večje rijaste slike. Meso je rumeno-belo, fino, ob popolni zrelosti krhko, drugače hruskavo, ter ima fin, prijeten mirisni okus.

Peščisce je čebulaste oblike, dotika se skoro neposredno pečlja, njega os je votla, ter nekoliko odprta; predali so veliki ter skoraj dve tretjini peščisce zavzemajo; peške so navadno slabo razvite, podolgovate in ošpicene; cev, ki podaljšuje jamo, v kateri sedi muha, je kratka in široka; muhini listki je ne zakrivajo, prašniki sedijo globoko. Sad zori sredi meseca novembra in traja dobro shranjen do meseca marcija ali aprila. Jabelko je priljubljen namizni sad. Trgati se mora pozno in oprezno, ranjeno rado hitro gujije, a prerano trgano postane velo.

Drevo ima precej veliko, široko, malo obokano krono, veje stojé precej vodoravno od debla. Rodovitnost kanadske renete se obče hvali. Drevo močno in hitro raste, krona je močno listnata, ter polna sadnih mladik. Sorta uspeva v naših krajih v toplejših legah, ter v rodoviti, dobri, če tudi lažji zemlji izvrstno. Krona se pa mora večkrat iztrebiti, ker inace se zaraste popolnoma z lesenimi mladikami, ki drevo nepotrebno slabijo. Čez nekoliko let je navadno potrebno, da se drevo pomladi, t. j. da se mu cela krona odvrže, in nova vzgoji, ker ga njega redna rodovitnost oslabi. Letne mladike so debele, volnate, ter z debelimi pikami posejane. Cvetni popki so veliki in tópi, koglasti ter z volno obdani; lesni popki so špičasti, volnati in trdo k mladikam pritisnjeni; listje je podolgovato, zelo veliko, ter ostro zobnato; zgornja stran listja je temno zelena, spodnja je pokrita z volno; žile po listju so močne. Zavoljo velikega sadu naj bi se drevo sadilo bolj na krajih, kjer veter preveč ne pritiska.

Kdor želi te sorte, dobi drevesa in cepiče med drugimi pri cesarjevič Rudolfovem sadjerejskem društvu pri Sv. Juriju na južni železnici in pri deželni sadjarski in vinorejski šoli v Mariboru. Fr. Matjašič.

Sejmovi. Dne 2. julija v Šentilji pod Turjakom, na Gori pri Ptuj, v Pletrovčah, na Polensčaku, na Remšniku in na Rečici. Dne 4. julija v Mariboru, v Podplatu, v Vidmu in v Vuzenici. Dne 6. julija na Ptuj in v Spielfeldu. Dne 7. julija v Kapli in Vojniku.

Dopisi.

Iz Šaleške doline. (Slovesnost.) Pretekle dni se je vsa šaleška dolina oblekla v praznično oblačilo in dnevi od 10. do 15. junija so bili tu dnevi veselja, kajti mil. knezoškof in višji pastir so po našej lepej dolini delili zakrament sv. birne na stotine mladini. V četrtek 9. okolo 6. ure pripeljali so se v Št. Janž na vinski gori, kjer so jih pričakovali duhovniki iz domače in sosednjih v dekaniji, šolska mladina z učitelji in lepo novo šolsko zastavo, katera je bila pred birmo pripravljena in na binkoštno nedeljo popoldne pred večernicami slovesno blagoslovljena. Banderce so čé. šolske sestre v Mariboru iz krasnega blaga prav okusno napravile; na eni strani se vidi podoba sv. Alojzija, in na drugi podoba brezmadežne Device Marije. Isti večer je bilo v cerkvi izpraševanje šolske mladine iz krščanskega nauka; pred tem so bile molitve in sv. blagoslov. Drugi dan — kvaterni petek — se je deževno vreme, ki je zelo oviralo okinčevanje in druge priprave, izjasnilo in nastopil je krasen vroč pomladni dan. Sv. cerkveni obredi blagoslovljenja novih od g. Alberta Samassa v Ljubljani vlitih zvonov

so se pričeli ob 8. uri zjutraj, zatem je bila sv. maša, katero so, kakor tudi po sv. maši pridigo, opravljali mil. knezoškof sami, in potem deljenje sv. birne okolo 130 birmancem. Okolo 1 ure popoldne so sv. opravila minila. Potem so se podali mil. knezoškof v župnišče, kjer so se vršile predstave itd. Okolo 4. ure popoldne so se mil. višji pastir, spremljani od vseh duhovnikov, poslovili in odpeljali v Št. Ilj pri Gradiču, kjer so bili, kakor tudi po vsej šaleški oblini prav svečano sprejeti, tako v Škalah, v Št. Martinu, pri sv. Mihaelu pri Šostanji v Št. Janžu so na večer prihoda mil. knezoškofa hiše lepo razsvetili in po bližnjih hribih lepe krese zažgali, posebno lep je bil kres iz smolenjakov na gomzarjevej peči nad župnijsko cerkvijo, sestavljen v podobi križa; krepko pokanje iz topičev je vse te dni povelicevalo slavnost in daljnim krajem oznanjevalo, da se tu posebne svečanosti vršijo. Novi zvonovi Št. Janski so vglasbeni v F-dur (f, a, c) ter imajo težo skupaj kakih 31 starih centov, namreč večji okolo 17, srednji črez 9, in mali črez 5 centov. Zvonovi imajo mehak, mili glas. Stari zvonovi, katere je zvonar v račun vzel, so bili vlitii v Celji v livarni Konrada Schneider-ja in sicer večji težak kakih 10 starih centov, v letu 1723, srednji, težak kakih 7 centov, leta 1708, in mali kake 3 cente težki zvon leta 1724. Naj bi novi zvonovi, ki so prevz. knezoškofu prvokrat v pozdrav zapeli, mnogo mnogo let budili župljane k časti božji!

Iz Vojnika. (-Edinost.) Naše mlado društvo je napravilo, kar je že znano, dne 19. junija t. l. prvi svoj shod pri gosp. Karolu Vrečarju. Dolgo se je ustanavljalo in da je res potrebno bilo, izpričala je mnogoštevilna vdeležba ljudstva, zavednih kmetov in tržanov in drugih gostov. Dež je lil, vender ni jih mnogo preplašil. Po starih popoldne zaigrala je vrta Šmarijska godba »Naprej zastava Slave«, da so kar odnevali veliki prostori. Na to nastopi č. g. Fr. Lekše in pozdravi v imenu osnovalnega odbora pričujoče. Razloži in prebere jim pravila, katera je z odpisom dne 16. maja c. kr. namestništvo potrdilo. Pove zbranim koristi, katere bode imel vsak ud od tega društva, ker bo lahko za nekoliko krajcarjev čital poštene slovenske časnike in knjige, katere se bodo naročevale od udnine. Težko, pravi govornik, se je godilo Slovincu v prejšnjih časih, ker ga je zatiral oblasten Nemeč, pestil oholi Madjar in mu za nokte zabijal trnje vročekrvni Italijan. Toda ti so bili ptujci »a tuđe dete tvoje nije«, torej ti za nas slovenske otroke mnogo sreča in ljubezni niso imeli. Tem sovražnikom pridružili so se še nevestni sinovi »majke Slave«, nemčurji, kateri so zdaj najhujši in najnevarniši sovražniki. Toda tudi teh se Slovincu ni treba bati. Poznavati naj se uči svoje pravice, katere mu daja država, in posluževati se mu je vseh dovoljenih sredstev in poštenih pripomočkov, katere mu postava dovoljuje, ona postava, katero so potrdili naš presvitli cesar, ki želijo mir in edinost med vsemi narodi in zato je govornik tudi pozval pričujoče, naj trikratni »živio« presvitlemu cesarju zakličejo, na kar je godba zaigrala cesarsko pesem. Potem je nastopil vlč. kanonik gosp. dr. Gregorec ter pojasnjeval v daljnem zelo poučnem govoru razvitek naših društev in vsega gibanja med Slovenci, začetek, korist in potrebo društev. Večkratni glas »tako je« med kmeti, »to ni prav« med zavednimi možmi je pričal, da je č. govornik kakor vselej na pravo struno zadel. Pojasnjeval je tudi naše razmere v državnem zboru ter ljudem o novem denarju poročal, kar je vidno vsakega zanimalo, kako se hoče zdaj, ko vse toži, da ni denarja, ves svet naenkrat pozlatiti. Po govoru se je kar začelo vpisavanje udov, katerih se je toliko vpisalo, da človek ne bi tega pričakoval. Na to se je izvolilo vodstvo, v katerem je eden duhovnik, dva župana in